

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII
DE PRETUTINDENI

UNIVERSITATEA UMANISTĂ DE STAT
DIN ISMAIL

CENTRUL DE INFORMARE AL ROMÂNIEI DIN ISMAIL

POEZII ÎN LIMBA ROMÂNĂ DIN SUDUL BASARABIEI

IZVOARE DIN BUGEAC

FESTIVALUL DE POEZIE "PAVEL BOȚU"
EDIȚIA A XXII-A

ISMAIL 2018

Culegerea de poezii în limba română din sudul Basarabiei

"IZVOARE DIN BUGEAC"

apare în cadrul proiectului: "Organizarea și funcționarea Centrului de Informare al României din Ismail", implementat de către Universitatea Umanistă de Stat din Ismail, cu suportul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

La realizarea acestei culegeri au contribuit:

Vadim BACINSCHI, scriitor, coordonatorul Festivalului de Poezie "Pavel Boțu"

Natalia URSU, administrator la Centrul de Informare al României din Ismail,
coordonator de proiect

DIN RETROSPECTIVĂ ÎN PERSPECTIVĂ

În prezenta culegere propunem cititorului de limba română din sudul Basarabiei, dar nu numai, cinci autori, versurile cărora, în diferite perioade de timp, au fost legate de Festivalul de Poezie "Pavel Boțu", ajuns, în 2018, la cea de-a 22-a ediție. Cinci nume puțin cunoscute publicului cititor, ba, poate, chiar necunoscute. Versurile Nataliei VÂLCU, ale Iuliei VRABIE și ale lui Valentin MAHMUT au fost publicate în numerele din anul curent ale Almanahului "Sud-Vest", în cadrul tematic al Festivalului "Pavel Boțu". Aliona BOIANGIU a fost laureată a ediției din 1998 (a treia la număr) a Festivalului, ce a avut loc la Ceamașir, raionul Chilia, la baștina poetului P.Boțu. Versurile lui Veceslav CUȘTER au răsunat în 2007 la Satu Nou, raionul Reni, acolo și atunci Festivalul cuplându-se cu omagierea regretatului actor Dumitru Caraciobanu, născut la Satu Nou (împlinea 70 de ani de la naștere).

Din cei cinci autori, trei - Aliona BOIANGIU, Veaceslav CUȘTER și Valentin MAHMUT - sunt originari din sudul Basarabiei, respectiv, din satele Satu Nou, raionul Sarata, Cartal și Frecaței, raionul Reni. Natalia VÂLCU și Iulia VRABIE locuiesc în Chișinău, fiind origine din satul Crocmaz, raionul Ștefan Vodă și, respectiv, din Căușeni, Republica Moldova. Adică tot cam din sudul Basarabiei se trag. Toți cinci ne oferă creații poetice de factură modernă, ca formă și mesaj, cu viziune modernă și ea asupra unei realități. Nu este o ignorare a tradiționalului vers clasic, ce domină (aproape total) pe la noi, atunci când vine vorba de poezie. Este, mai curând, o renunțare la simplism (chiar primitivism, uneori) și o revigorare a mesajului poetic, în consens fie cu timpurile pe care le trăim, fie cu stările de spirit ale sufletului.

Am intitulat această culegere "IZVOARE DIN BUGEAC", printr-o intenționată analogie cu "CASA IN BUGEAC" - o carte cu versurile lui Pavel Boțu, apărută la Chișinău, în 1973. Prin (și cu) "IZVOARE DIN BUGEAC", am vrut să spunem că și astăzi, în ciuda secetelor și a vântoaielor timpurilor de care avem parte, pământurile sudului Basarabiei dau lumii, dau românismului noi talente. Ele, aceste talente, sunt, în esența lor, izvoare aducătoare de apă vie. Apă vie pentru existența unui neam.

Vadim BACINSCHI

Aliona BOIANGIU

Absolventă a Școlii Medii cu limba de predare română din Satu Nou/Novosiolovca, raionul Sarata și a Școlii de Arte "K.Dankevici", din Odesa. Laureată a Festivalului de Poezie "Pavel Boțu", ediția 1998 și a Concursului Internațional de Poezie "Veronica Micle", ediția a 2-a, Blaj, România, 1999. Debutează în 1998, în paginile săptămânalului "Concordia" (Cernauți) - ziar central al minorității etnice românești din Ucraina. Cu 20 de ani în urmă a fost unul dintre cele mai promițătoare talente în poezia tânără românească din Basarabia istorică.

GÂNDUL

Un gând adânc în creieru-mi tot sapă.
El zi de zi se lasă mai la fund...
Și întrebări o sumedenie aleargă,
Zbatându-se ca apele în prund.

Vreu să ajung odată la răspunsul,
A cărui întrebare oscilează...
Eu mă apropii, întind mâna, dânsul
Dispare, se evaporază.

Atunci în cap cenușa mi se-așterne
Și-o tulburare ce nu are margini.
Sper să găsesc răspunsu-n vreme,
În cărți îngălbenite, printre pagini.

...DE DRAGOSTE

Voi atinge colțul lunii
cu degetul cel mic.
În drum,
voi răpi o rază de lumină
și-ți voi prinde-o

în părul plouat de ninsoare.
Când va plânge
roua-n petale,
îmi voi aminti de tine.

xxx

Stai pe un alt pisc.
Ades ți-aud tăcerea
tremurând pe buze,
lasând contur tremurător
pe fruntea nopții.
De m-aș face vis,
să cobor pe gândul serii,
Ți-as șopti la tâmplă
taina dorului orfan.

xxx

O clipă-și pleacă genele
peste eternitate,
șesând între două file subtile
patima unui gând.
Nu te-ai gândit nicicând
la floarea albastră
ce-mi lovește ritmic
tâmpla stângă,
împraștiind petalele
în infinit...

SĂRBĂTOAREA INIMII

Glasul meu--
o tristă chemare de val.
Ochii mei--
al lacrimii cristal.
Gândul meu--
șoapta visului.

Pașii mei--
urma ninsului.
Frunza mea--
noapte târzie de dor,
în care luna
își oglindește al luminii izvor.
Inima mea
e amurgul cules de pe floare,
iar tu,
tu ești a ei sărbătoare.

Valentin MAHMUT

Originar din satul Frecaței/Limanscoe, raionul Reni. Absolvent al Facultății de Economie și Informatică a Universității Umaniste de Stat din Izmail. Participant la edițiile precedente ale Festivalului de Poezie "Pavel Boțu". Autor al unei culegeri de versuri-- "Iluzii de toamnă", două părți-- apărută în format "samizdat".

PLÂNSUL TĂCERII

Cu privirea de marmură,
în întunericul de nepătruns,
mă chinui să trăiesc,
ascunzându-mă de soartă.
Și aud cum plânsul tăcerii
străpunge auzul cristalin
și, de frică, tremură frunzele
din Pădurea Adormită.
Plouă cu lacrimi de sânge
peste mormântul lui Eminescu,
dar el dansează... în lacrimi
de gheață, care se topesc odată
cu lăsarea amurgului.
Prin tristețea orizontului
se aude o melodie
ce zboară spre infinit și eu,
în labirintul meu, aștept
un dar de undeva, ca o mână
cerească, pe aripi de căprioară
străpung negrul din fața
ochilor mei pe timp de iarnă.

CASCADE DE ZILE

Mormanele de zile,
îngrămădite la colțul falezei de ceață,
se jeluiesc cascadelor de fum,
care ard în jăratecul de gânduri
din cuptoarele
veacurilor de aur...
Și pe coperta cărții,
acoperită cu colb cenușiu,
se citesc niște cuvinte
neînțelese de geamătul vremii,
care se uită
în trecutul dureros al cerului--
și râd...

SÂMBĂTA LINIȘTII

În iertările
de pe buzele uscate,
de atâtea cuvinte,
se deslușește
o droaie de sensuri
care așteaptă să fie cântate
într-o zi de Sâmbătă,
când soarele plânge
la lumina razelor sale,
care, aruncate peste tot,
aduc Liniște.

LACUL CU MINUNI

(Dedicație mormântului de la malul lacului Cahul)

În tăcerea pietrei se pot auzi
glasuri care strigă după ajutor,
dar nimeni nu le aude și ele se sting
ca un foc fără lemne...

Și doar scrumul lor se mai vede
pe pământul păcătos,
la malul lacului Cahul, unde se nasc
dorințele de a trăi cu gândul
că cineva s-a obișnuit să iubească
mai mult decât cere dragostea...
Și în inimile oamenilor străini,
care trăiesc aici, dăinuiește ura
și gândul că ziua de mâine
poate să nu mai vină...
Iar sufletele libere umblă
ca niște fantome, fără nicio treabă
pe malul apei, ca și lacrimile
din ochi, care ustură...
Cuvintele zboară fără sens
din dicționarul sărac, cu filele învechite
de vremea care a trecut peste ele.
Iar rugăciunile neascultate de nimeni
ale mormântului singuratic
zboară în alinarea timpului,
peste lacul cu minuni...

OPERA

În colțurile sufletelor
de culoare albastră
se înfățișează niște arii
din opere uitate
pe aleele cerului deschis...
Și luna, cu o grabă
înfricoșătoare,
se apucă de razele soarelui
și se dă în leagăn
prin florile de păpădie,

încă neînflorite,
de frigul iernii.

PRIMEJDIA MĂRTURISIRII

La primejdia mărturisirii
se adună toți îngerii
de prin altarele epocilor posomorâte...
Și cu un nor de iarnă,
tras în piept, se ascund
după ușile închise ale ceasornicelor
atârinate de colțurile Lunii,
când stelele stau duse
cu gândul...
Iar aerul, obosit de atâta culoare,
se transformă-n
vânt de primăvară
și se pierde
în fața razelor de Soare.

CASCADE DE ZILE

Mormanele de zile,
îngrămădite la colțul falezei de ceață,
se jeluiesc cascadelor de fum,
care ard în jăratecul de gânduri
din cuptoarele
veacurilor de aur...
Și pe coperta cărții,
acoperită cu colb cenușiu,
se citesc niște cuvinte
neînțelese de geamătul vremii,
care se uită
în trecutul dureros al cerului--
și râd...

Iulia VRABIE

Originara din Causeni, Republica Moldova. Studenta la Facultatea de Jurnalism si Stiintele Comunicarii a Universitatii de stat din Moldova.

EL O ASTEPTA

Diabolica finete,
Inger cu mii de fete,
Dependentă de a juca--
Mereu venea, mereu pleca...
Naiva? Căsuși de puțin.
Buzes sau otrava și venin?
Fata cu privire rece--
Vine, pleacă, trece!
El, totuși, o ține din priviri.
Ii rămase parfumul ei pe haină,
Glasul ei îl înghețea în amintiri...
O simțea, o simțea o taină.
Încă o dorea puternic,
Încă o mai iubea dramatic.
El încă spera,
El o aștepta!

XXX

Acum și-ntotdeauna,
Privind în taină spre apus,
În mine tresări-va-mi luna...
De ce te-ai dus?
De ce te-ai dus?

Acum sunt piatra rece
Și-ntotdeauna voi rămâne.
Trecător, ce doar trece,
Lasând în urmă urme.

Si sunt o carte,
Ce zace-n timp intruna.
Am fost si sunt inchisa
Acum si-ntotdeauna.

E TOAMNA

E toamna, e toamna-ntre noi...
Amortim precum frunzele,
Care, cantonate in picuri si ploi,
Devin bezna ca noptile
Expuse in doi.

Si totu-i in ceata:
Fiece buze, brate sau gand
Si tot ce se reflecta-n gheata
Alterneaza precum un singur cuvant.

E aerul rece, de seara,
Respirat greoi, cu tremur in glas,
Si mai e o tacere amara...
Doua trupuri si-n pas spre impas.

Extaz si-un apel nepasator
Sub salcia de frunze goala,
O cruzime ce apasa-ntr-un decor,
Caci pe buze, in brate si-n gand
E toamna.

MI-E FRICA...

Mi-e frica durerea s-o infrunt,
Ce zace in mine atat de apasat...
Cu ea traiesc si simt si sunt
Un suflet intr-o prapastie uitat.

Mi-e frica s-o las undeva.
Daca nu se mai intoarce?
Nu mi-as ierta-o, n-as incerca
Din mine sa o pierd macar pe-o noapte.

Nu fug de ea, dar imi da o mica doza
De suferinta, care-mi goleste din cuvinte...
Totusi, suntem intr-o stransa simbioza
Si, ca motto, noi, "Mergem inainte!".

MIEZ DE DECEMBRIE

Vad, cum buzele-ti ingheata
De bataia vantului...
Iar pe gheata buzelor tale amare
Isi fac loc atatea cuvinte nerostite,
Cuvinte... care asteapta
Inoportun, sa fie spuse,
Atat de nerabdatoare,
Ca un prizonier, insetat de lumina zilei,
Intr-o vesnica bezna de iarna.
Turtuti mici, cristalini,
Se varsa lin din cenusa ochilor tai
Atat de negri,
Dar atat de limpezi...
Si, ca un nor pierdut in alte orizonturi,
Ochii tai ning in singuratate,
Buimaciti
De ganduri abstracte.
Iar toata povara reflectiei tale
Si toata amintirea ta,
Nu-s nimic altceva decat

O stare goala de euforie,
Intr-un rece miez de decembrie
Insirata... Ca si restul amintirilor cu tine:
Sute de suspine pe o coala de hartie.

MIEZ DE DECEMBRIE

Vad, cum buzele-ti ingheata
De bataia vantului...
Iar pe gheata buzelor tale amare
Isi fac loc atatea cuvinte nerostite,
Cuvinte... care asteapta
Inoportun, sa fie spuse,
Atat de nerabdatoare,
Ca un prizonier, insetat de lumina zilei,
Intr-o vesnica bezna de iarna.
Turtuti mici, cristalini,
Se varsa lin din cenusa ochilor tai
Atat de negri,
Dar atat de limpezi...
Si, ca un nor pierdut in alte orizonturi,
Ochii tai ning in singuratate,
Buimaciti
De ganduri abstracte.
Iar toata povara reflectiei tale
Si toata amintirea ta,
Nu-s nimic altceva decat
O stare goala de euforie,
Intr-un rece miez de decembrie
Insirata... Ca si restul amintirilor cu tine:
Sute de suspine pe o coala de hartie.

Veaceslav CUSTER

Născut în 1989, în satul Cartal/Orlovca, raionul Reni. Studii la Universitatea de Stat din Moldova (Jurnalism și Științele Comunicării) și la Universitatea din București (Facultatea de Istorie). A avut colaborări cu mai multe ediții periodice din Ucraina și Republica Moldova. Laureat al unor concursuri de creație literară: Concursul "Veronica Micle", Iași, edițiile din 2007 și 2009 (poezie); Festivalul-Concurs "Conexiuni", Bistrița, 2011 (proza scurtă).

AMOROASĂ

Ce se întâmplă cu fostele iubiri?
Iubiri apuse, vii sau adormite.
Sunt doar iluzii, fum și amăgire?
De-s fără har, sunt rătăcirii lumești
Și nu au viață de nu-s de la Domnul.
Dar sunt intense și rămân în inimi,
Iar umbra lor nu se topește-n timp.
Ce sunt iubirile neîmplinite?
Visări nocturne sau dorințe oarbe?
Dar sunt profunde, demne de jertfiri
Și par a fi de Domnul revelate.

FINITUDINE

Sunt istovit. Că viața e prea vie,
Iar eu prea om ca să-o trăiesc pe toată.
Îmi arde fruntea de prea multe gânduri
Și pieptu-i greu de prea mult respirat.
Am obosit.
Că cerul e prea vast,
Iar eu prea mic, ca să rezist sub el.
Mă doare inima că bate necurmat
Și ochii dor de prea multe visări.
Sunt vlăguit.

Că viața e absurdă,
Iar eu prea laș ca să-i accept prostia.
Am oasele zdrobite de mișcare
Și sângele se scurge fără vlagă.

ZĂDĂRNICIE

Visez, dar mă deziluzionez,
Învăț, dar uit.
Alerg, dar obolesc,
Iubesc, dar mă dezamăgesc.
Sunt tânăr, dar îmbătrânesc,
Exist, dar mor.
Cred, dar sunt departe de Tine.
Doamne, iartă-mi nevrednicia telurică,
Neputința păcătoasă
Și iubirile pierdute!

ONTICĂ

Că prea exist, că prea e viață,
Că prea-s copleșitoare toate.
Și soarele prea luciu arde,
Și vântul este prea năprasnic,
Și stelele prea mici și multe
Se mistuie și pier în noapte.
Doar inefabila ta pace
Și doar iubirea ta perenă
Redau ființei mele somnul
Și armonia prea maternă.
Doar alinarea ta cuminte
Ca rugăciunea, luminează.
Ești liniște și siguranță,
Rază.

DREPTUL SÂNGELUI

Tăticul meu, ca sfântul de la Mira,
Ne-a stat de veghe nopți, la căpătâi,
Cu chipul blând, cu brațele trudite,
Cu dragostea strămoșului dintâi.
Mămica mea, ca steaua din Betleem,
Ne-a luminat ființele plăpânde.
Cu ochii calzi și inima curată,
Cu dragostea străbunei mele blânde.
Părinții mei, ca niște Sfinți Părinți,
Ne-au fost izvoare de înțelepciune.
Iubirea i-a unit și cununat,
Precum se reuneau cândva străbunii.
Noi am venit prin sânge și prin apă
Viață și botez am moștenit.
Am fost Români, ca mama și ca tata,
Iar roșul apă nu a devenit.
Tăticul meu a devenit țărână
Și mama mea în lut s-a preschimbat.
Ei dăinuiesc, răscumpărați de Sânge,
Noi suntem sânge neamestecat.
Ne-am dezunit de mamă și de tată,
De frații noștri am fost separați.
Ne-au rupt de Țară, fragmentând pământul,
Dar nu suntem străini, ci-nstrăinați.
Pământul geme și e plin de oase,
Și crucile străbunilor visează.
Dar nu uitați: azi fiii lor vă cheamă.
Pământu-i mort, dar sângele viază!

SCRISUL ÎN ȚĂRÂNĂ

Când sunt trist și singur,

Îmi împreunez cele trei degete de la mâna dreaptă,

În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh

Și dobândesc armonia.

Îmi unesc cele trei degete cu care Iisus a vindecat suferinzi

În numele Iubirii

Și scriu.

Îmi scriu păcatele, precum le scria Iisus fariseilor, în țărână.

Cu vârful degetelor,

Precum a scris Dumnezeu pe tablele de piatră ale lui Moise

Și pe peretele palatului lui Nabucodonosor;

Cu cele trei degete cu care a cântat David la harpă și a scris psaltirea,

Îmi adun părinții lângă mine,

Ca să fim trei.

Scriu și pe degete îmi rămân semnele cuielor,

Semne pe care le-a văzut și Toma.

Natalia VÂLCU

Născută în anul 1988, în satul Crocmaz, raionul Stefan Vodă, Republica Moldova, într-o familie de țărani. Precum singura mărturisește, dragostea pentru poezie i-a fost altoită la școala din satul de baștină, în special, prin lecturile pe care le facea în perioada vacanțelor. În presa scrisă, a debutat în numărul 11-12, din noiembrie-decembrie 2017 al almanahului "Sud-Vest".

ÎNGERUL MEU ALB

Nu pot să zic-- trecu o oră
Sau, poate, o veșnicie în lipsa ta.
Învăț să număr după slovă,
Iubesc și caut steaua mea.
E crud să știu că niciodată
N-oi fi în vise muza ta,
Dar te aștept ca altădată
Să mă topești cu vraja ta.
Încerc să uit să fug prin fumul de țigară
Pășind alene spre calea ta
Și iau din mers acordul de chitară,
Apoi zâmbind îți spun să-ți cânt ceva.
Dar nu mă-mbat cu vise prea deșarte
Și las chitara-n locul de cândva.
Pășesc domol, atâta cât se poate
Să te aud venind pe alba nea.

UN STRĂIN

Un străin cu gura de sete,
Întoarse buzele spre plete
Și citi în ochii mei regrete.
Așa adormi cu fața-n palme
Și strâns, în a dorului tărie,
Îmi luminezi geloziiile înaripate,
Plecând deschis prin sufletul ce-l știe...

Prin livezile albe zboara albine
Și acum te rog, străine,
Întoarce-mi norocul precum a fost.

TOAMNA

Aud picăturile de ploaie
În frunzele dezordonate.
Urmele cucului dispar în șiroaie,
Dispar și nucii în ramurile-nclinate.
Rezistă doar trandafirul, într-o stare neaprinsă.
Flămând după soare, aplecase capul.
De sus licări o nouă lumină,
Însă înțelesese că îi venise timpul.
...Brumele sărută văile,
Toamnei nu îi milă de nimic din ce a lăsat.
Nici de tăcerea mare, neatinsă și mută,
În care valurile s-au revărsat.
Răsună din zorile grăbite
Un cântec de cocoși,
Glasurile sunt slăbite
De toamna caștanilor țepoși.

CAPĂTUL LUMII

Atât de mult fiind în căutare,
La capătul lumii mă oprisem
Te așteptam demult și mâna îmi întinse
Rămâi... Aici, la mine, dragostea nu moare.
Capăt al lumii, îți mulțumesc pentru tăcere
Și pentru miresmele de tei.
Ai furat o stea din vârful bolțeie.
Să mă cucerești.
Cu asta ămi dai putere.
Cine ești tu, capăt al lumii?
Un vis, o alinare, o speranță?

Deseori văd cum urcă poezii pe balanță
Și tot rămân tineri, în ghearele vremii.

CIREȘE

Cireșele se coc vorbărețe
Și pasul meu prinde culoare.
Se laudă cu fapte mărețe,
În noua lor amploare.
Sub umbra cireșilor astăzi scriu,
Căci mâine poate târziu să fie--
Eu să nu fiu, să descriu
Noua biografie.
Dar, până când, admir invidioasă
Cireșa agățată la ureche.
Cu ea par și eu mai frumoasă,
Chiar fără pereche.
Mi-i jale și nu pot întoarce înapoi
Culorile ce-mi încălzeau tălpile.
Acuma, printre vârfuri, răsar semințe noi,
Ca tu să râzi, copile...

SEARA DE VINERI

Seara de vineri... Catastrofă...
Ninge. Stelele nu le mai văd...
Nu-mi ajung cuvinte pentru înca o strofă,
Dar o scriu din focul ce astăzi o să-l revăd.
Iarna, cunosc ale tale dorințe:
Ochii lui cu drag să-i privești...
Rămii-- ca o turmă de păsări, albe, îndrăznețe,
Iar eu continui să istorisesc povești.
Nu-i vina iernii că nu are muză
Și devine mai scris versul...
Căderea săniuțelor în troiene mă amuză
Și prin pădure, după lemne, îmi îndrept eu pasul.